

Υλικά

Σημειωματάρια και μολύβια

Πορεία

Ο εκπαιδευτής εξηγεί τα διαφορετικά επίπεδα της διακυβέρνησης: τοπική, περιφέρειας, εθνική, ομάδων χωρών (περιφερειακή) και διεθνή.

Οι μαθητές διαβάζουν τα κείμενα της θεωρίας και κατόπιν ερευνούν και ταυτοποιούν ποια εργαλεία πολιτικής (στρατηγικές, συμβάσεις, οδηγίες κλπ.) έχει υπογράψει και εφαρμόζει η Ελλάδα.

Οι μαθητές, ανά ομάδες, αναλύουν αυτά τα διεθνή εργαλεία πολιτικής και βρίσκουν πληροφορίες για τα παρακάτω:

- Ποιοι είναι οι στόχοι της σύμβασης/στρατηγικής; Η σύμβαση αναφέρεται στην παρακολούθηση, στην επιβολή ή και στα δύο;

- Ποιες χώρες συμμετέχουν στη σύμβαση;
- Ποια είναι τα οικοσυστήματα-στόχοι: παράκτια, θαλάσσια, βενθικά;
- Ποιοι είναι οι μετρήσιμοι στόχοι της σύμβασης; Μέχρι πότε πρέπει να επιτευχθούν;
- Ποιοι είναι οι μηχανισμοί ελέγχου εφαρμογής της σύμβασης σε διεθνές επίπεδο;

Οι μαθητές εστιάζουν την προσοχή τους στη σχετική εθνική νομοθεσία, στα μέτρα και στα σχέδια δράσης που ευθυγραμμίζονται με τα παραπάνω διεθνή εργαλεία. Κατόπιν απαντούν στις παρακάτω ερωτήσεις:

- Υπάρχει σχέδιο δράσης στη χώρα;
- Ποια αρχή είναι υπεύθυνη για την εκτέλεσή του;
- Ποια είναι τα κύρια μέτρα που προβλέπει το σχέδιο δράσης;
- Υπάρχουν τεκμηριωμένα αποτελέσματα από την εφαρμογή των μέτρων;

Οι μαθητές αναδεικνύουν το θέμα στις τοπικές και στις εθνικές αρχές γράφοντας ένα γράμμα ή παίρνοντας συνέντευξη από έναν αρμόδιο, π.χ. δήμαρχο, βουλευτή, κλπ. Οι παρακάτω ερωτήσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν κατά τη συνέντευξη:

- Γνωρίζετε τα εργαλεία πολιτικής και τα μέτρα που ισχύουν και αφορούν τα θαλάσσια απορρίμματα;
- Τα εφαρμόζετε;
- Εάν ναι, σε ποιες περιπτώσεις και πώς; / Εάν όχι, γιατί όχι;
- Τι θα μπορούσε να βελτιώσει την εφαρμογή των μέτρων;
- Ποιοι οφείλουν να είναι πλήρως ενημερωμένοι σχετικά με αυτά τα μέτρα;

Επέκταση

Οι μαθητές εκπονούν μια μικρής κλίμακας έρευνα για το κατά πόσο οι πολίτες γνωρίζουν τις συμβάσεις που έχει υπογράψει η Ελλάδα. Μπορούν να διαχωρίσουν τους διάφορους εμπλεκόμενους, όπως π.χ. ιδιοκτήτες παραλιακών καταστημάτων, ψαράδες, λιμενικοί, προσωπικό εμπορικών πλοίων ή σκαφών αναψυχής, κλπ. Εάν προκύψει ότι αυτοί δεν είναι ενημερωμένοι, οι μαθητές αναλαμβάνουν δράση προκειμένου να τους πληροφορήσουν και να τους ευαισθητοποιήσουν.

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΑ

Σ' αυτή τη δραστηριότητα, οι μαθητές ενημερώνονται για τις διεθνείς συμφωνίες για την αντιμετώπιση των θαλάσσιων απορριμμάτων και της ρύπανσης γενικότερα. Ερευνούν τις πιο σημαντικές συμβάσεις που αποσκοπούν στην προστασία των ευρωπαϊκών θαλασσών και μελετούν βασικά θέματα, όπως οι σκοποί της καθεμιάς, οι εμπλεκόμενες χώρες, τα είδη των προστατευόμενων οικοσυστημάτων και οι υλοποιούμενες δράσεις.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Κοινωνικές επιστήμες, Γλώσσα, Επιστήμες περιβάλλοντος

ΗΛΙΚΙΑ ΜΑΘΗΤΩΝ

14-15 ετών

ΔΙΑΡΚΕΙΑ

90 λεπτά

ΣΤΟΧΟΙ

- Να ενημερωθούν οι μαθητές σχετικά με τις πολιτικές πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση των θαλάσσιων απορριμμάτων στην Ευρώπη και αλλού.
- Να συνειδητοποιήσουν ότι το ζήτημα των θαλάσσιων απορριμμάτων είναι ένα πρόβλημα παγκόσμιας εμβέλειας.

ΠΗΓΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

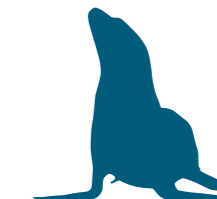
Marine Litter in MSFD: <http://bit.ly/1eEV9MR>
The Barcelona Convention: www.unepmap.org
The Bucharest Convention: www.blacksea-commission.org
The Helsinki Commission: www.helcom.fi

The OSPAR Convention: www.ospar.org
The MARPOL Convention: <http://bit.ly/1fYL1o>
The Basel Convention: <http://www.basel.int>
The UNCLOS Convention: <http://bit.ly/1px8Wd2>

ΜΕΡΟΣ

ΣΕ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΛΥΣΕΩΝ

Η κατάλληλη νομοθεσία είναι απαραίτητη για να αντιμετωπιστεί το ζήτημα των θαλάσσιων απορριμμάτων. Δεδομένου ότι το πρόβλημα είναι παγκόσμιο, είναι σημαντικό να θεσπιστούν διεθνείς νόμοι. Τα ισχύοντα νομοθετικά πλαίσια που αφορούν τις πηγές (χερσαίες ή θαλάσσιες) των θαλάσσιων απορριμμάτων είναι πολλά και λεπτομερή και συχνά αλληλεπικαλύπτονται. Ωστόσο, παρά την πληθώρα των εργαλείων άσκησης πολιτικής, η συνεπής εφαρμογή τους στην πράξη παραμένει σε πολλές περιπτώσεις ζητούμενο.

Στο επίπεδο της Ε.Ε.

Η Οδηγία-Πλαίσιο για τη Θαλάσσια Στρατηγική

Η οδηγία αυτή του 2008 θεσπίζει το πλαίσιο και τους κοινούς στόχους για την προστασία και τη διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, έως το 2020. Τα κράτη μέλη της Ε.Ε. καλούνται να αναπτύξουν τη δική τους θαλάσσια στρατηγική με βάση έντεκα δείκτες για τον προσδιορισμό της «καλής περιβαλλοντικής κατάστασης» των θαλασσών τους (ο ένας αφορά τα θαλάσσια απορρίμματα). Η στρατηγική πρέπει να συμπεριλαμβάνει: (α) αξιολόγηση της αρχικής κατάστασης των θαλάσσιων υδάτων, (β) καθορισμό της «καλής περιβαλλοντικής κατάστασης» και (γ) σαφείς περιβαλλοντικούς στόχους και προγράμματα παρακολούθησης. Το 2012, οι χώρες αξιολόγησαν το θαλάσσιο περιβάλλον τους και όρισαν τους σχετικούς στόχους και μέτρα, που πρέπει να μπου σε εφαρμογή έως το 2015. Προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος του 2020, είναι απαραίτητη μια ολοκληρωμένη προσέγγιση και η συνεργασία των γειτονικών χωρών που μοιράζονται μια θάλασσα, ευρωπαϊκών και μη. Ειδικά για τα θαλάσσια απορρίμματα, από το 2010 μια ομάδα εργασίας από ειδικούς επιστήμονες επικουρεί τις χώρες στις προσπάθειές τους, εξετάζοντας τις πηγές, τις τάσεις και τις επιπτώσεις τους.

Εκτός από τη Θαλάσσια Στρατηγική, υπάρχουν και άλλα εργαλεία στην Ε.Ε. που αναφέρονται στα θαλάσσια απορρίμματα, όπως οι οδηγίες που αφορούν τα απόβλητα, τη συσκευασία, τους ΧΥΤΑ, τις υπηρεσίες των λιμένων, το νερό, κλπ.

Σε επίπεδο περιφερειακών θαλασσών

Η Σύμβαση της Βαρκελώνης (Μεσόγειος)

Η Σύμβαση για την Προστασία του Θαλάσσιου Περιβάλλοντος και των Παράκτιων Περιοχών της Μεσογείου, γνωστή ως Σύμβαση της Βαρκελώνης, έχει υιοθετηθεί από 22 χώρες της Μεσογείου. Η σύμβαση υπεγράφη το 1976 και διευρύνθηκε το 1995 ώστε να περιλαμβάνει την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων περιοχών σύμφωνα με τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης. Στο πλαίσιο αυτής της Σύμβασης θεσπίστηκαν επτά πρωτόκολλα που αφορούν ισάριθμα περιβαλλοντικά ζητήματα στη Μεσόγειο. Το Πρωτόκολλο Χερσαίων Πηγών και Δραστηριοτήτων αναγνωρίζει τα θαλάσσια απορρίμματα ως μείζον ζήτημα, ενώ και άλλα πρωτόκολλα έχουν άμεσες ή έμμεσες αναφορές σε αυτά. Το 2012 αναπτύχθηκε το Πλαίσιο Στρατηγικής για τη Διαχείριση των Θαλάσσιων Απορριμμάτων, ακολουθούμενο το 2013 από το νομικά δεσμευτικό Περιφερειακό Σχέδιο Δράσης για τα Θαλάσσια Απορρίμματα.

Η Σύμβαση του Βουκουρεστίου (Μαύρη Θάλασσα)

Η σύμβαση για την προστασία της Μαύρης Θάλασσας από τη ρύπανση υπογράφηκε το 1992 στο Βουκουρέστι και υιοθετήθηκε το 1994 με τη συμμετοχή έξι χωρών. Η Σύμβαση στοχεύει στην καταπολέμηση της ρύπανσης από χερσαίες και θαλάσσιες πηγές και έχει απώτερο σκοπό την επίτευξη αειφόρου διαχείρισης των θαλάσσιων πόρων και την αειφόρο ανάπτυξη. Τα τρία πρωτόκολλα της Σύμβασης αφορούν τη ρύπανση από χερσαίες πηγές, την απόρριψη αποβλήτων και τα ατυχήματα που προκαλούν πετρελαιοκηλίδες. Επειδή το ζήτημα των θαλάσσιων απορριμμάτων δεν είναι τόσο αποδεκτό στην περιοχή της Μαύρης Θάλασσας, δεν υπάρχουν ακόμα ειδικές νομικές διατάξεις που να αφορούν τη διαχείρισή τους. Το νέο, αλλά όχι ακόμα εγκεκριμένο, Πρωτόκολλο για την Προστασία του Θαλάσσιου Περιβάλλοντος της Μαύρης Θάλασσας από Χερσαίες Πηγές και Δραστηριότητες είναι πολύ σημαντικό, δεδομένου ότι στη λίστα των επιβλαβών υλικών περιλαμβάνει και τα θαλάσσια απορρίμματα.

Η Σύμβαση του Ελσίνκι (Βαλτική)

Το 1974 όλες οι χώρες της Βαλτικής υπέγραψαν μια σύμβαση για την αντιμετώπιση όλων των πηγών θαλάσσιας ρύπανσης, τη Σύμβαση του Ελσίνκι για την Προστασία του Θαλάσσιου Περιβάλλοντος της Βαλτικής Θάλασσας, η οποία μπήκε σε ισχύ το 1980. Η επικαιροποιημένη της έκδοση του 1992 υπογράφηκε από όλες τις χώρες της Βαλτικής και από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα και εγκρίθηκε το 2000. Η Σύμβαση στοχεύει στη μείωση κάθε μορφής ρύπανσης που πηγάζει από τους ποταμούς, τις αποχετεύσεις, τους χώρους ταφής, τα πλοία, καθώς και αέριους ρυπαντές. Οι συμβαλλόμενες χώρες ενέκριναν πολλές οδηγίες για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, άμεσα ή έμμεσα σχετιζόμενες με τα θαλάσσια απορρίμματα. Μέχρι πρόσφατα, τα θαλάσσια απορρίμματα δεν θεωρούνταν μεί-

ζον πρόβλημα στην Βαλτική, καθώς απουσίαζαν τεκμηριωμένες μελέτες και αξιόπιστα δεδομένα γι' αυτά, αλλά σήμερα το ζήτημα απασχολεί και προβληματίζει.

Η Σύμβαση OSPAR (Βορειοανατολικός Ατλαντικός)

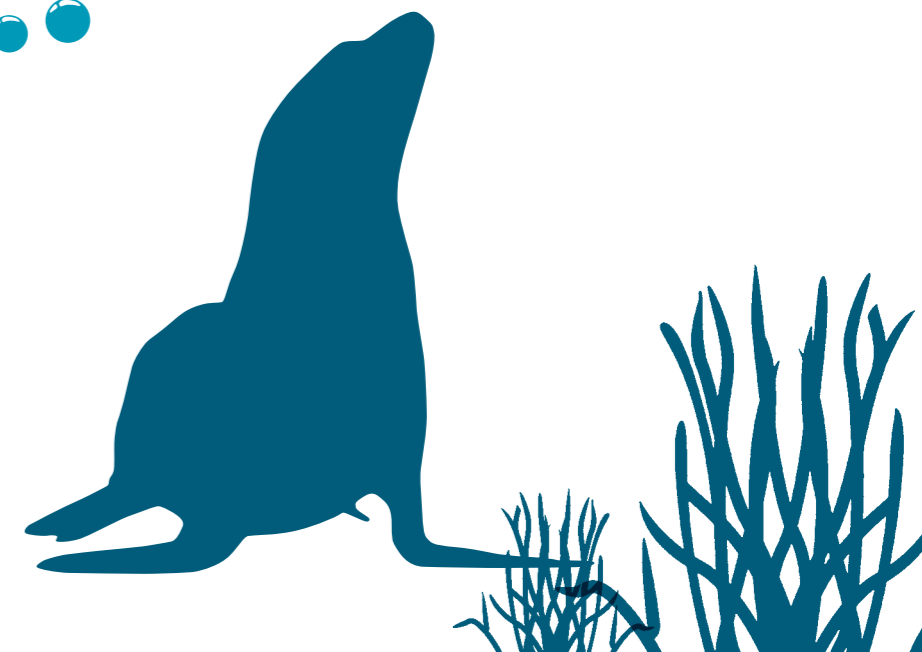
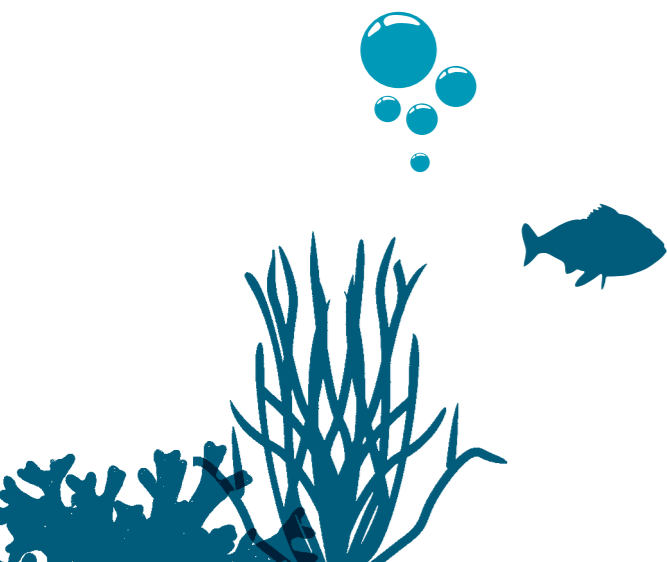
Η Σύμβαση OSPAR για την Προστασία του Θαλάσσιου Περιβάλλοντος στον Βορειοανατολικό Ατλαντικό εγκρίθηκε το 1992 και μπήκε σε ισχύ το 1998. Έχει συμπεριλάβει και επικαιροποιήσει δύο παλαιότερες Συμβάσεις, του Όσλο (1972) για την απόρριψη αποβλήτων στη θάλασσα, και του Παρισιού (1974) για τις χερσαίες πηγές θαλάσσιας ρύπανσης. Η Σύμβαση OSPAR στοχεύει στην καταπολέμηση της ρύπανσης από χερσαίες πηγές, απορρίψεις αποβλήτων, αποχετεύσεις και παράκτιες πηγές, καθώς και στην αξιολόγηση της ποιότητας του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Η Σύμβαση OSPAR όπως και οι παλαιότερες, έχει μακρά ιστορία στην αντιμετώπιση του ζητήματος των θαλάσσιων απορριμμάτων. Υποστηρίζονται άμεσα μέτρα παρακολούθησης, μείωσης και «αλίευσης» απορριμμάτων (Fishing for Litter).

Σε παγκόσμιο επίπεδο

Πολλές διεθνείς συνθήκες ασχολούνται, άμεσα ή έμμεσα, με το θέμα των θαλάσσιων απορριμμάτων. Η Διεθνής Σύμβαση για την Πρόληψη Ρύπανσης από τα Πλοία (MARPOL), συγκεκριμένα στο Παράρτημα V, ασχολείται ειδικά με τα απορρίμματα των πλοίων. Η Σύμβαση του Λονδίνου για την Πρόληψη της Θαλάσσιας Ρύπανσης από την Απόρριψη Αποβλήτων και Άλλων Υλικών σχετίζεται με τη διαχείριση όλων των πηγών θαλάσσιας ρύπανσης. Άλλες σχετιζόμενες με το θέμα συμβάσεις είναι η Σύμβαση της Βασιλείας για τη Διασυνοριακή Μεταφορά και Διαχείριση Επικίνδυνων Αποβλήτων και η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS) που αφορά τη διαχείριση των θαλάσσιων πόρων.

Πώς οι αντικαπνιστικοί νόμοι αύξησαν τα αποσίγαρα στους δρόμους

Πρόσφατα σε πολλές χώρες απαγορεύτηκε το κάπνισμα σε εσωτερικούς χώρους. Αυτή η «έξω-ση» των καπνιστών σε μέρη όπου δεν υπήρχαν τασάκια -στους δρόμους, στις εισόδους κτιρίων, στα πάρκα, στα αυτοκίνητα- αύξησε τον αριθμό των αποσίγαρων, που καταλήγουν στη θάλασσα μέσω του ανέμου και των αποχετεύσεων. Όπως φαίνεται, το περιβάλλον «πληρώνει» το κενό μεταξύ των αντικαπνιστικών και των περιβαλλοντικών νόμων. Για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα θα χρειαστούν μέτρα πρόληψης όπως η προώθηση ατομικών φορητών σταχτοδοχείων, η τοποθέτηση κατάλληλων δοχείων σε εισόδους κτιρίων, όπως και η ενημέρωση των καπνιστών. *Βέβαια, η καλύτερη λύση για την υγεία μας και για το περιβάλλον είναι να πούμε όχι στο κάπνισμα!*

© Thomas Vlachogianni / MIO-ECSD

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΑ

Διεθνές Εργαλείο ή Σύμβαση:

Είναι νομικά δεσμευτικό; Ναι/Όχι Έτος που τέθηκε σε ισχύ:

Ποιοι είναι ο γενικοί σκοποί του εργαλείου;

.....
.....

Ποια είναι τα συμβαλλόμενα μέρη του εργαλείου;

.....
.....

Σε ποια οικοσυστήματα αναφέρεται – παράκτια, θαλάσσια, βενθικά;

.....
.....

Ποιοι είναι οι μετρήσιμοι στόχοι του εργαλείου και μέχρι πότε πρέπει να επιτευχθούν;

.....
.....

Υπάρχει σχέδιο δράσης στην Ελλάδα; Ποια αρχή είναι υπεύθυνη για την εκτέλεσή του;

.....
.....

Τι μέτρα προβλέπει το σχέδιο δράσης; Υπάρχουν τεκμηριωμένα αποτελέσματα;

.....
.....

Με βάση αυτά που διαβάσατε, πιστεύετε ότι αυτό το εργαλείο καταπολεμά το πρόβλημα των θαλάσσιων απορριμμάτων;

.....
.....

Με βάση αυτά που διαβάσατε, πιστεύετε ότι αυτό το εργαλείο εφαρμόζεται αποτελεσματικά;

.....
.....

Αξιολόγηση σε 1 λεπτό

Τι βρήκα πιο ενδιαφέρον στη δραστηριότητα:

Τι βρήκα λιγότερο ενδιαφέρον στη δραστηριότητα:

Τι με δυσκόλεψε στη δραστηριότητα:

...Και μια αναπάντεχη διαπίστωση ή σκέψη μου:

Υλικά

Μαντήλια ή πανιά για να δέσουν τα μάτια τους, ένα για κάθε μαθητή.
Πολύχρωμα μολύβια ή μαρκαδόροι και σημειωματάριο.

Πορεία

ΒΗΜΑ 1

Όλοι μαζί... στην τάξη

Οι μαθητές όλοι μαζί στην τάξη επιλέγουν έναν κοντινό αγαπημένο τους τόπο. Μπορεί να είναι μια γειτονική παραλία, ένας υγρότοπος, η όχθη ενός ποταμού ή ακόμα και ένα πάρκο ή μια πλατεία στη γειτονιά τους. Θα πρέπει να σκεφτούν ένα οικείο μέρος που έχει αξία για τους γύρω κατοίκους.

ΒΗΜΑ 2

Ο καθένας μόνος του... σε ένα ήσυχο μέρος

Οι μαθητές απομονώνονται σε ένα ήσυχο δωμάτιο, στην αυλή ή έξω στη φύση. Ο καθένας παίρνει όσο χρόνο χρειαστεί για να αναλογιστεί τον τόπο που επέλεξαν. Ιδανικά δένουν τα μάτια τους με ένα μαντήλι και αδειάζουν το μυαλό τους από τις σκέψεις και τις έννοιες της ημέρας. Θα πρέπει να φανταστούν... το αειφόρο μέλλον αυτού του τόπου.

Ύστερα από λίγα λεπτά κάθε μαθητής ζωγραφίζει αυτό που φαντάστηκε στην πίσω μεριά του φύλλου εργασίας, αναλογιζόμενος ποια ήταν τα προσωπικά του κίνητρα και επιθυμίες που επηρέασαν το όραμά του. Με ποιες τρεις λέξεις-κλειδιά θα περιέγραφε αυτά τα κίνητρα;

Τέλος, κάθε μαθητής σημειώνει ποιες συγκεκριμένες πράξεις έκανε πρόσφατα ή θα μπορούσε να κάνει στο μέλλον, ώστε να συμβάλει ο ίδιος στο όραμά του.

ΒΗΜΑ 3

Δuo-δυο...

Οι μαθητές, ανά δύο, δείχνουν ο ένας στον άλλο τη ζωγραφιά τους και περιγράφουν το όραμά τους. Διαπιστώνουν πού μοιάζουν και πού διαφέρουν οι προσεγγίσεις τους και προσπαθούν να μαντέψουν τις λέξεις που χρησιμοποίησε το ταίρι τους για να περιγράψει το όραμά του/της. Συζητούν επίσης για τις τυχόν ενέργειες που έκανε ο καθένας πρόσφατα ή μπορεί να κάνει στο μέλλον για να φτάσει στο μέλλον που οραματίστηκε.

ΒΗΜΑ 4

Όλοι μαζί... στην τάξη

Οι μαθητές αναρτούν όλες τις ζωγραφιές στον πίνακα ανακοινώσεων. Συζητούν τις προσεγγίσεις τους και διαπιστώνουν αν μπορεί να υπάρξει ένα κοινό όραμα για τον τόπο. Εάν αυτό ισχύει, απαντούν στις εξής ερωτήσεις:

- Ποια είναι τα κοινά, βασικά χαρακτηριστικά του;
- Ποια είναι τα απαραίτητα βήματα προκειμένου το όραμα να γίνει πραγματικότητα;
- Τι πρέπει να αλλάξει;
- Υπάρχουν κάποια εμπόδια στο να επιτευχθεί αυτό το όραμα;
- Πώς μπορούν να ξεπεραστούν;

δ2 ΜΑΘΕ
ΝΙΩΣΕ
ΔΡΑΣΕ!
Μαζί για θάλασσες
χωρίς σκουπίδια

ΟΡΑΜΑΤΙΖΟΜΑΣΤΕ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

Σ' αυτή τη δραστηριότητα, οι μαθητές διαλέγουν ένα αγαπημένο τους μέρος με φυσικό κάλλος – μια παραλία, έναν υγρότοπο, κλπ. – που έχει αξία για τους ντόπιους, και οραματίζονται το μέλλον του.

Προβληματίζονται για το ποιο θα ήταν το ιδανικό αύριο για τον τόπο και τι ρόλο θα χρειαστεί να παίξουν οι ίδιοι για το επιτύχουν.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Επιστήμες περιβάλλοντος, Γλώσσα, Καλλιτεχνικά

ΗΛΙΚΙΑ ΜΑΘΗΤΩΝ

10-15 ετών (κατάλληλο για μικρότερες και μεγαλύτερες ηλικίες)

ΔΙΑΡΚΕΙΑ

60 λεπτά

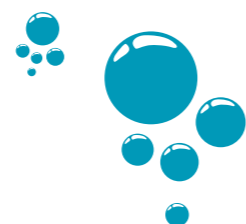
ΣΤΟΧΟΙ

- Να αποσαφηνίσουν οι μαθητές ποιο είναι το προσωπικό τους όραμα για ένα σημείο αναφοράς στην περιοχή που μένουν, όπως μια παραλία, έναν υγρότοπο, κλπ.
- Να διακρίνουν το πιθανότερο από το προτιμότερο μελλοντικό σενάριο.
- Να διερευνήσουν τι πρέπει να αλλάξει για να επιτευχθεί ένα καλύτερο μέλλον.
- Να αναγνωρίζουν και να σέβονται τις διαφορετικές προσεγγίσεις σε ένα θέμα.

ΜΕΡΟΣ

ΣΕ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΛΥΣΕΩΝ

Ο κατακλυσμός των μέσων ενημέρωσης

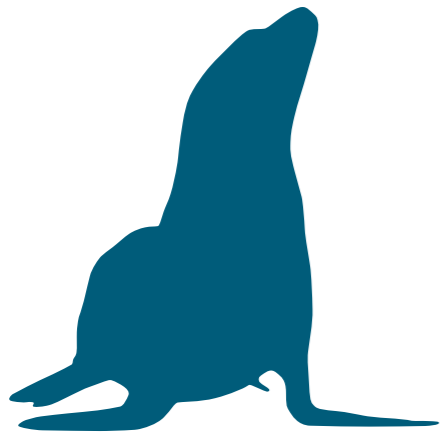
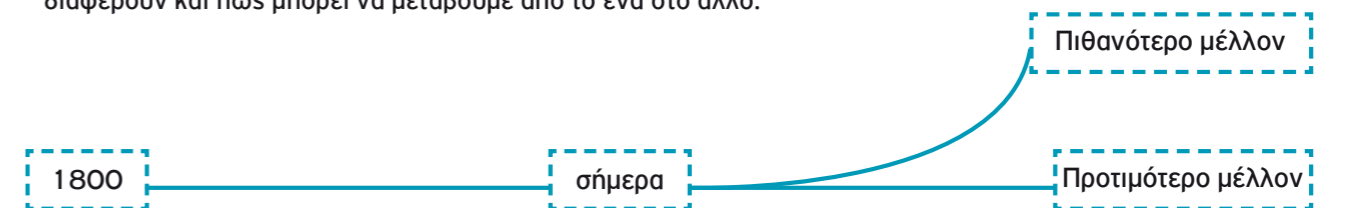
Πολύ συχνά τα μέσα ενημέρωσης μας κατακλύζουν με ενοχλητικές εικόνες ή δυσσιώπες προβλέψεις για το μέλλον μιας περιοχής. Καθημερινά ακούμε ιστορίες για φυσικές καταστροφές, για είδη που απειλούνται με εξαφάνιση, για ανθρώπους και ζώα που υποφέρουν. Και ενώ η σοβαρότητα αυτών των καταστάσεων απαιτεί άμεση δράση, παίρνοντας αυτή την πληροφορία σπανίως υποκινούμαστε για δράση και αλλαγή. Αντίθετα, ο καταιγισμός άσχημων ειδήσεων μερικές φορές μας οδηγεί σε μια κατάσταση απάθειας, αδράνειας, ενοχών και απαισιοδοξίας, που τελικά μας αποθαρρύνει από το να αναλάβουμε δράση. Στην εκπαίδευση θα πρέπει να μην περιοριζόμαστε στα πρακτικά ζητήματα επίλυσης ενός προβλήματος. Είναι εξίσου σημαντικό να ενθαρρύνουμε τους συνανθρώπους μας να γίνουν φορείς αλλαγής και να νιώσουν ικανοί να διαμορφώσουν το μέλλον τους.

Επέκταση

Η παρακάτω δραστηριότητα μας βοηθά να διακρίνουμε το «πιθανό» (ενν. αν συνεχιστεί το σημερινό μοντέλο) απέναντι στο ιδανικό, «ιδεατό» μέλλον (ενν. αυτό που προτιμάμε) για μια περιοχή και να ανακαλύψουμε τις βαθύτερες πεποιθήσεις μας πίσω από τα οράματά μας.

Οι μαθητές επιλέγουν έναν συγκεκριμένο τόπο όπως μια ακτή, έναν υγρότοπο, κλπ. και απεικονίζουν την εξέλιξή του σε τρία ορόσημα:

- Πώς ήταν το 1800
- Πώς είναι σήμερα
- Πώς θα είναι έπειτα από πολλά χρόνια: Οι μαθητές εξηγούν γιατί το «προτιμότερο» από το «πιθανό» μέλλον διαφέρουν και πώς μπορεί να μεταβούμε από το ένα στο άλλο.

δ2

ΜΑΘΕ
ΝΙΩΣΕ
ΔΡΑΣΕ!
Μαζί για θάλασσες
χωρίς σκουπίδια

ΦΥΛΛΟ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΡΑΜΑΤΙΖΟΜΑΣΤΕ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

Βήμα 1: Απαντώ ατομικά:

Ο τόπος που επιλέξαμε:

.....

Τρεις λέξεις που συνδέονται με το μέλλον του τόπου έτσι όπως το οραματίστηκα:

.....

.....

Μια ενέργεια που συντελεί στο όραμά μου την οποία έχω ήδη κάνει:

.....

.....

Μια ενέργεια που συντελεί στο όραμά μου την οποία μπορώ να κάνω από δω και πέρα:

.....

.....

Βήμα 2: Απαντάμε δυο-δυο:

Ποιες είναι οι ομοιότητες και ποιες οι διαφορές ανάμεσα στο όραμά μου και σε αυτό του ζευγαριού μου;

.....

.....

.....

Βήμα 3: Συζητάμε και απαντάμε όλοι μαζί:

Μοιράζεστε κάποιο κοινό όραμα ως τάξη; Εάν ναι, περιγράψτε το με λίγα λόγια. Ποια είναι τα βασικά, κοινά στοιχεία;

Ποια είναι τα απαραίτητα βήματα προκειμένου το όραμα να γίνει πραγματικότητα; Τι πρέπει να αλλάξει;

Θα παρουσιαστούν προβλήματα μέχρι να γίνει πραγματικότητα το κοινό όραμα; Πώς θα ξεπεραστούν;

.....

.....

.....

.....

.....

Αξιολόγηση σε 1 λεπτό

Τι βρήκα πιο ενδιαφέρον στη δραστηριότητα:

Τι βρήκα λιγότερο ενδιαφέρον στη δραστηριότητα:

Τι με δυσκόλεψε στη δραστηριότητα:

...Και μια αναπάντεχη διαπίστωση ή σκέψη μου:

Υλικά

Ένα σημειωματάριο ή ημερολόγιο κι ένα μολύβι

Πορεία

Οι μαθητές φέρνουν στο μυαλό τους μια προσωπική συμπεριφορά ή συνήθειά τους που σχετίζεται με τα θαλάσσια απορρίμματα, που δεν την εκδηλώνουν αλλά θα επιθυμούσαν να το κάνουν. Για παράδειγμα: να κουβαλούν το κολασιό και το νερό τους σε επαναχρησιμοποιούμενα δοχεία, να κουβαλούν τα σκουπίδια τους κάθε φορά που είναι σε εξωτερικό χώρο δίχως κάδους, να μαζεύουν τα σκουπίδια των άλλων από την παραλία, κλπ.

Οι μαθητές θα πρέπει να αναρωτηθούν για τους προσωπικούς περιορισμούς τους. Αναλογίζονται τι είναι αυτό που τους εμποδίζει να εκδηλώνουν την επιθυμητή συμπεριφορά. Κατονομάζουν τους παράγοντες που τους επηρεάζουν. Για παράδειγμα, η έλλειψη χρόνου, η ευκολία, η δύναμη της συνήθειας, η πιθανή αντίδραση των συνομηλίκων τους, κλπ.

Στη συνέχεια, οι μαθητές σκέφτονται τρόπους για να ξεπεράσουν αυτά τα εμπόδια. Κάνουν μια λίστα του τι απαιτείται για να αλλάξουν συμπεριφορά και να στραφούν σε πιο «πράσινες» συνήθειες. Για παράδειγμα, η μεταφορά κολασιού σε τάπερ από το σπίτι απαιτεί π.χ. κάποιο χρόνο προετοιμασίας το πρωί, την προμήθεια φαγώσιμων από την προηγούμενη μέρα, κλπ.

Αποφασίζουν, χωρίς πίεση, εάν θα μοιραστούν αυτές τις σκέψεις με τους συμμαθητές τους.

Εάν το επιθυμούν, οι μαθητές συνειδητά δοκιμάζουν μια «πράσινη» συμπεριφορά για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, για παράδειγμα για έναν μήνα και καταγράφουν τις σκέψεις και τις αντιδράσεις τους σε ένα ημερολόγιο.

Στο τέλος του μήνα, οι μαθητές αποφασίζουν εάν η καινούργια συνήθεια θα αποτελέσει πλέον μέρος της καθημερινότητάς τους ή αν θα επιστρέψουν στον λιγότερο οικολογικό τρόπο ζωής. Οτιδήποτε κι αν αποφασίσουν, η αυτοπαρατήρηση της συμπεριφοράς τους, των σκέψεων και των συναισθημάτων τους για έναν ολόκληρο μήνα μπορεί να τους κάνει να κατανοήσουν βαθύτερα το πώς συμπεριφέρονται και γιατί.

Προσαρμογή

Στους πολύ μικρούς μαθητές, η καταγραφή της προόδου τους μπορεί να γίνει σε ένα κοινό ημερολόγιο/πίνακα, με όλα τα ονόματα των παιδιών της τάξης στον κάθετο άξονα και τις ημέρες του μήνα στον οριζόντιο, αντίστοιχα. Ο πίνακας αναρτάται σε εμφανές σημείο και οι μαθητές καθημερινά αφιερώνουν λίγα λεπτά για να σημειώσουν οι ίδιοι πόσο καλά τα πήγαν στην «πράσινη» συμπεριφορά που επέλεξαν, βάζοντας μια σφραγίδα ή ένα αυτοκόλλητο, ή ζωγραφίζοντας φατσούλες δίπλα στο όνομά τους.

δ3 ΜΑΘΕ ΝΙΩΣΕ ΔΡΑΣΕ!
Μαζί για θάλασσες χωρίς σκουπίδια

ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΝΑ ΑΛΛΑΞΟΥΜΕ

Σ' αυτή τη δραστηριότητα, οι μαθητές αναζητούν τι εμποδίζει την εκδήλωση περιβαλλοντικά υπεύθυνης συμπεριφοράς. Αναγνωρίζουν τα προσωπικά τους εμπόδια και αναλογίζονται πώς μπορούν να τα ξεπεράσουν. Κατόπιν, δεσμεύονται να υιοθετήσουν μια «πράσινη» συνήθεια για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα και παρακολουθούν τις αλλαγές στο διάστημα αυτό.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Επιστήμες περιβάλλοντος, Κοινωνιολογία, Γλώσσα, Καλλιτεχνικά

ΗΛΙΚΙΑ ΜΑΘΗΤΩΝ

14-15 ετών

ΔΙΑΡΚΕΙΑ

1 μήνας

ΣΤΟΧΟΙ

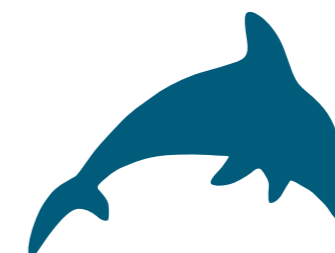
- Να αναλογιστούν οι μαθητές τους λόγους για τους οποίους κάποιες φορές, ενώ γνωρίζουμε το «σωστό», δεν πράττουμε αναλόγως.
- Να καθορίσουν τους προσωπικούς λόγους και τα κίνητρα πίσω από την κατανάλωση, τη σπατάλη και την αλόγιστη απόρριψη προϊόντων.
- Να αποφασίσουν συνειδητά να υιοθετήσουν νέες συμπεριφορές στη διαχείριση των σκουπιδιών τους.
 - Να παρατηρήσουν αν εμφανίζουν οι ίδιοι την τάση να «αντιστέκονται» σε μια επιθυμητή αλλαγή και να αναζητήσουν τρόπους να ξεπεράσουν την τάση αυτή.

ΜΕΡΟΣ

ΣΕ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΛΥΣΕΩΝ

**ΜΑΘΕ
ΝΙΩΣΕ
ΔΡΑΣΕ!**
Μαζί για θάλασσες
χωρίς σκουπίδια

Καλώς ή κακώς, οι ανθρώπινες δραστηριότητες επηρεάζουν σημαντικά το φυσικό περιβάλλον σε παγκόσμιο επίπεδο. Πολλά από τα σημερινά περιβαλλοντικά προβλήματα είναι άμεση συνέπεια καθημερινών συνηθειών ανθρώπων από όλο τον πλανήτη. Μάλιστα, για να λυθούν τα προβλήματα αυτά, απαιτείται αλλαγή σ' αυτές ακριβώς τις συνήθειες.

Σ' αυτό το πλαίσιο, πολλοί ερευνητές μελετούν τους παράγοντες που επηρεάζουν τις στάσεις και τις συμπεριφορές μας απέναντι στο περιβάλλον, και πώς αυτές μπορούν να «πρασινίσουν», με άλλα λόγια να μετατοπιστούν προς έναν περιβαλλοντικά ορθό και πιο υπεύθυνο τρόπο ζωής.

Τα υπεύθυνα άτομα φτιάχνουν υπεύθυνες κοινωνίες

Μια αειφόρος κοινωνία είναι αποτέλεσμα της αειφορικής συμπεριφοράς των μελών της. Όσο περισσότεροι κάνουν συνετή χρήση των φυσικών πόρων, δεν ρυπαίνουν, συμμετέχουν στα κοινά κλπ., τόσο περισσότερο αειφορική γίνεται η κοινωνία. Γι' αυτό τον λόγο, για να προωθήσουμε ένα υγιέστερο και αειφόρο μέλλον, είναι απαραίτητο να γνωρίζουμε πώς να ενθαρρύνουμε τα άτομα προς την υιοθέτηση υπεύθυνων τρόπων ζωής. Οι νόμοι και οι κανονισμοί συμβάλλουν στην κατεύθυνση αυτή, αλλά δεν αρκούν. Η εκπαίδευση μπορεί να ενθαρρύνει και να επιτύχει τις απαιτούμενες αλλαγές στις συνήθειες των ανθρώπων στην καθημερινή τους ζωή.

Εκπαιδευόμαστε σε νέες συνήθειες

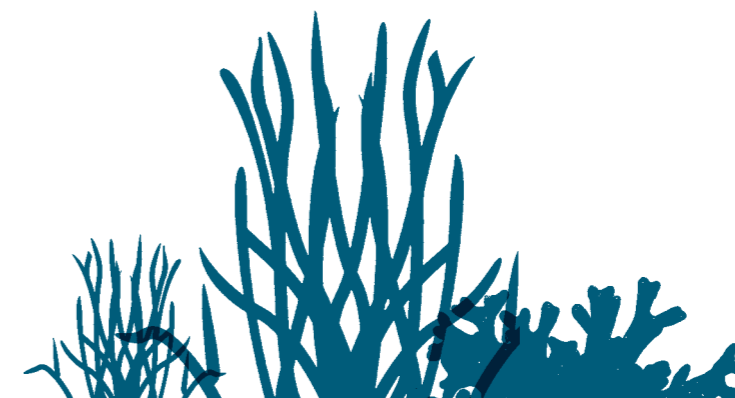
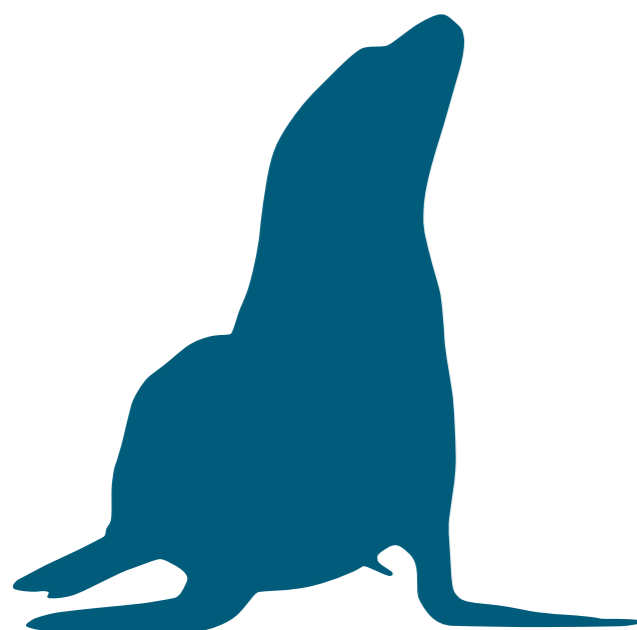
Η μείωση της κατανάλωσης, η επαναχρησιμοποίηση και η ανακύκλωση είναι συμπεριφορές που μαθαίνονται. Ο μόνος τρόπος για να γίνουν αυτές οι συμπεριφορές συνήθειες, είναι να τις επαναλαμβάνουμε συστηματικά στο σχολείο, στο σπίτι, στη δουλειά, στα ταξίδια.

Οι καθημερινές συνήθειες ενός νοικοκυριού είναι ίσως δύσκολο να αλλάξουν, κυρίως εξαιτίας της απροθυμίας των ενηλίκων να αλλάξουν τη ρουτίνα τους. Ωστόσο, καθώς οι νεαροί μαθητές εκπαιδεύονται σε συγκεκριμένες περιβαλλοντικά ορθές συμπεριφορές, τις μεταφέρουν στο σπίτι και μπορούν να ενθαρρύνουν και τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας να τις υιοθετήσουν.

Το ζήτημα της «ακρασίας»

Από την αρχαιότητα ένα ζήτημα που απασχόλησε τους φιλοσόφους είναι το γιατί μερικές φορές δεν κάνουμε το σωστό, παρόλο που γνωρίζουμε ποιο είναι αυτό. Οι μεγάλοι Έλληνες φιλόσοφοι και κυρίως ο Αριστοτέλης μελέτησαν το ζήτημα της «ακρασίας». Η λέξη «ακρασία» προέρχεται από το στερητικό «α» που σημαίνει «χωρίς» και τη λέξη «κράτος» που σημαίνει «εξουσία ή δύναμη». Ακρασία σημαίνει, με άλλα λόγια, να πράττουμε αντίθετα από αυτό που θεωρούμε σωστό, λόγω έλλειψης θέλησης.

Ο Αριστοτέλης αναγνώριζε ότι παρόλο που έχουμε την ηθική γνώση του «καλού», μπορεί να μη το πράττουμε. Μάλιστα, αναγνώριζε ότι για κάθε ανθρώπινη πράξη, εκτός από τα πιστεύω, τις αρχές και τη λογική μας, επιπλέον αποφασιστικό ρόλο παίζουν το συναίσθημα και τα πάθη μας...

Υλικά

Χάρτης της περιοχής όπου θα γίνει ο καθαρισμός
Όλος ο εξοπλισμός που αναφέρεται στη θεωρία
Φωτογραφική μηχανή

Πορεία

Στην τάξη ξεκινάμε μια συζήτηση για μια οικεία περιοχή, όπως μια ακτή, μια όχθη λίμνης ή ποταμού, έναν υγρότοπο κλπ. Κατόπιν οι μαθητές απαντούν στις παρακάτω ερωτήσεις:

- Τι σου αρέσει να κάνεις σ' αυτό το μέρος και τι κάνουν συνήθως οι άλλοι εκεί;
- Πέρασε ποτέ από το μυαλό σου ότι εκεί ζουν κάποια ζώα;
- Έχει το μέρος σκουπίδια; Από πού προέρχονται; Τι προβλήματα προκαλούν;
- Έγινε ποτέ κάποια δράση καθαρισμού στο μέρος αυτό; Συμμετείχες;

Εάν το θελήσουν, οι μαθητές ξεκινούν εκστρατεία καθαρισμού είτε ως τάξη είτε ως σχολείο στην περιοχή που θα επιλέξουν. Ένας καθαρισμός προϋποθέτει καλή οργάνωση, συντονισμό και πολλά χέρια. Για να αυξήσουν τη συμμετοχή στη δράση που οργανώνουν, οι μαθητές μπορούν να ακολουθήσουν κάποιες από τις συμβουλές που δίνονται στη θεωρία.

Πριν αναχωρήσουν για την περιοχή, οι μαθητές συμβουλευονται τον κατάλογο με τα πράγματα που πρέπει να έχουν μαζί τους. Μάλιστα, πρέπει ήδη να έχουν ενημερώσει τους συμμετέχοντες για τον απαραίτητο ατομικό εξοπλισμό που πρέπει να φέρουν. Εάν ο καθαρισμός συνδυάζεται και με καταγραφή, χρησιμοποιούν το φύλλο εργασίας της δραστηριότητας B1.

Επιτόπου, οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε μικρές ομάδες και «σαρώνουν» όλη την περιοχή. Τα μέλη κάθε ομάδας αναλαμβάνουν διαφορετικές αρμοδιότητες: ένας συλλέγει, ένας καταγράφει, ένας μεταφέρει τις γεμάτες σακούλες, κλπ. Όταν τελειώσουν, ελέγχουν αν οι γεμάτες σακούλες έχουν συγκεντρωθεί και πεταχτεί σωστά και συγκεντρώνουν τις φόρμες καταγραφής.

Πίσω στην τάξη, οι μαθητές αναλύουν τα δεδομένα και βγάζουν συμπεράσματα. Απαντούν σε ερωτήσεις όπως:

- Σε ποιες ανθρώπινες συμπεριφορές και δραστηριότητες οφείλονται όλα αυτά τα σκουπίδια; Πώς θα μπορούσε να έχει αποφευχθεί η δημιουργία απορριμμάτων;
- Τι άλλο θα μπορούσε να έχει γίνει και δεν έγινε (ανακύκλωση, κατάλληλη απόρριψη, μείωση της κατανάλωσης, κλπ.);

Επέκταση

Με βάση την τελική συζήτηση, οι μαθητές δεσμεύονται να αναλάβουν ενεργή δράση στο σχολικό τους συγκρότημα (π.χ. να μαζεύουν και να διαχωρίζουν τα σκουπίδια για ανακύκλωση, να τοποθετήσουν κατάλληλους κάδους, να μειώσουν την ποσότητα των σκουπιδιών που πετούν, κλπ.). Στην προσπάθειά τους πρέπει να κινητοποιήσουν και να δεσμεύσουν όλη τη σχολική κοινότητα.

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΜΕ ΣΕ ΚΟΙΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

Σ' αυτή τη δραστηριότητα, οι μαθητές οργανώνουν μια εκστρατεία καθαρισμού στην περιοχή τους σε συνεργασία με τον δήμο ή την αρμόδια υπηρεσία. Οι μαθητές «υιοθετούν» την περιοχή αυτή και ενημερώνουν την τοπική κοινωνία για τις επιπτώσεις των θαλάσσιων απορριμμάτων και για τους τρόπους να διατηρηθεί η περιοχή καθαρή.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Επιστήμες περιβάλλοντος, Μαθηματικά, Γλώσσα, Καλλιτεχνικά

ΗΛΙΚΙΑ ΜΑΘΗΤΩΝ

12-15 ετών

ΔΙΑΡΚΕΙΑ

1 εβδομάδα

ΣΤΟΧΟΙ

- Να λάβουν μέρος οι μαθητές εθελοντικά σε μια δράση, όπως σε έναν καθαρισμό.
- Να καλλιεργηθεί η διάθεση συμμετοχής και συνεργασίας με άλλους για έναν κοινό σκοπό.
- Να ενεργοποιηθεί και να καλλιεργηθεί η δημιουργικότητά τους.

ΠΗΓΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

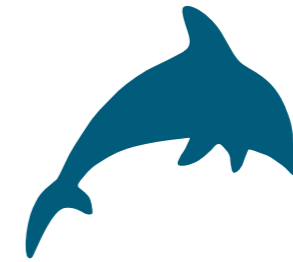
International Coastal Cleanup (ICC): www.oceanconservancy.org/our-work/international-coastal-cleanup
Clean Up the World Campaign: www.cleanuptheworld.org/en/
Clean Up the Mediterranean: www.facebook.com/pages/Clean-Up-The-Med/288531951267566?ref=hl
The European Clean-Up Day (2014): www.letscleanupeurope.eu/

ΜΕΡΟΣ

ΣΕ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΛΥΣΕΩΝ

**ΜΑΘΕ
ΝΙΩΣΕ
ΔΡΑΣΕΙ!**
Μαζί για θάλασσες
χωρίς σκουπίδια

Οι περιφερειακές, εθνικές και τοπικές αρχές, οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών αλλά και οι εταιρείες τα τελευταία χρόνια έχουν εντείνει τις προσπάθειές τους για την καταπολέμηση της θαλάσσιας ρύπανσης από απορρίμματα. Παρ' όλα αυτά, είναι απαραίτητη η ατομική πρωτοβουλία για να αντιμετωπιστεί το ζήτημα. Άνθρωποι όλων των ηλικιών μπορούν να βοηθήσουν με πολλούς τρόπους, για παράδειγμα με το να διαθέτουν τα σκουπίδια τους σωστά, να μειώνουν τη δημιουργία τους, να συμμετέχουν σε καθαρισμούς και εκστρατείες, κλπ.

Οι συμπεριφορές μας έχουν συχνά άμεση επίπτωση στο περιβάλλον. Για παράδειγμα, το περιτύλιγμα μιας καραμέλας που πετάγεται στον δρόμο μπορεί πολύ εύκολα να βρεθεί σε μια αποχέτευση ομβρίων υδάτων και από εκεί στη θάλασσα. Επειδή η πρόληψη είναι ο απλούστερος και πιο αποτελεσματικός τρόπος για να μειωθούν τα θαλάσσια απορρίμματα, ο καθένας μας οφείλει να εξετάζει τι είδους σκουπίδια παράγει, σε τι ποσότητα και πώς τα διαθέτει. Για να εξασφαλίσουμε ότι τα σκουπίδια μας δεν θα φτάσουν στη θάλασσα, όταν βρισκόμαστε σε εξωτερικούς χώρους δεν πετάμε τίποτε που μπορεί να παρασυρθεί από τον άνεμο ή τη βροχή. Επιπλέον, εξασκούμε σε καθημερινές συνήθειες πρόληψης, όπως η επαναχρησιμοποίηση, η ανακύκλωση, η αγορά προϊόντων με τη λιγότερη δυνατή συσκευασία, η επιλογή ανακυκλωμένων ή ανακυκλώσιμων υλικών, κλπ.

Είμαστε πιο αποτελεσματικοί όταν οργανωνόμαστε σε ομάδες: Για παράδειγμα, είναι πιο αποτελεσματικό να δρούμε ομαδικά παρά ατομικά όταν πρόκειται να κάνουμε μια δράση ενημέρωσης ή να οργανώσουμε έναν καθαρισμό. Τα προγράμματα του τύπου «υιοθετήστε μια παραλία» είναι μια αποτελεσματική ομαδική δράση που μπορεί να αναλάβει μια τάξη, μια γειτονιά κλπ. Ακόμη,

οι περιβαλλοντικές οργανώσεις συχνά αναζητούν συμμετοχές σε δράσεις καθαρισμού παραλιών και άλλων περιοχών. Προσφέροντας εθελοντικό έργο σε έναν φορέα που συντονίζει έναν καθαρισμό σε τοπική ή ακόμα και σε διεθνή κλίμακα, μας δίνεται η ευκαιρία να συμβάλουμε στην προστασία του περιβάλλοντος και να αποκτήσουμε άμεση εμπειρία για το μέγεθος του προβλήματος των θαλάσσιων απορριμμάτων.

Η σημασία των καθαρισμών

Τι νόημα έχει ένας καθαρισμός εάν τα σκουπίδια επιστρέψουν με το επόμενο κύμα; Αυτή η σκέψη γεννιέται αυθόρμητα σε πολλούς όταν συγκρίνουν τα σκουπίδια που απομακρύνονται σε έναν καθαρισμό με όσα επανεμφανίζονται μετά από λίγες μόνο ημέρες με τα κύματα και τις πλημμύρες. Η σκέψη αυτή μπορεί να μας απογοητεύσει και να μας αποθαρρύνει από τη δράση.

Θα πρέπει να θυμόμαστε ότι οι δράσεις καθαρισμού, πέρα από την απομάκρυνση σκουπιδιών, έχουν μεγάλη αξία ως διαδικασία ευαισθητοποίησης, συμμετοχής και δράσης. Ίσως ένα από τα πιο θετικά μηνύματα για τα παιδιά που συνήθως συμμετέχουν στους καθαρισμούς είναι να βλέπουν τους ενήλικες να μαζεύουν σκουπίδια. Αρχίζουν έτσι να συνειδητοποιούν ότι ο καθένας μας διαδραματίζει τον δικό του ρόλο στη φροντίδα του περιβάλλοντος.

Οι καθαρισμοί, τέλος, αποτελούν μια δυνατή βιωματική εμπειρία, για μικρούς και μεγάλους, που δύσκολα ξεχνιέται. Αντικρίζοντας ξανά και ξανά, ως σκουπίδια, αντικείμενα που συχνά χρησιμοποιούμε στην καθημερινότητά μας, όπως πλαστικά μπουκάλια, σακούλες, τενεκεδάκια κ.ά., αφυπνιζόμαστε και γινόμαστε πιο υπεύθυνοι την επόμενη φορά που θα χρησιμοποιήσουμε τα αντικείμενα αυτά!

ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ ΒΕΒΑΙΩΘΕΙΤΕ ΟΤΙ ΕΧΕΤΕ

Ατομικός εξοπλισμός

- Αδιάβροχο αντιανεμικό ή τζάκετ (ανάλογα με τον καιρό)
- Ανθεκτικά κλειστά παπούτσια
- Μακρύ παντελόνι
- Νερό
- Αντλιακό
- Καπέλο

Εξοπλισμός διοργανωτών

- Σημειωματάρια και μολύβια (για την καταγραφή)
- Γάντια μιας χρήσης για όλους
- Μεγάλες σακούλες σκουπιδιών
- Ένα-δυο ζευγάρια γάντια κηπουρικής, ενισχυμένα
- Ένα δοχείο για αιχμηρά αντικείμενα
- Ένα ψαλίδι (για το κόψιμο πετονιών και σκοινιών)
- Βαλιτσάκι πρώτων βοηθειών

ΠΩΣ ΝΑ ΑΥΞΗΣΕΤΕ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟΝ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟ

- Επιδιώξτε τη συμμετοχή όλου του σχολείου, της κοινότητας και των γειτονικών σχολείων, αν είναι δυνατό.
- Πριν απ' τον καθαρισμό, ελάτε σε επαφή με την υπηρεσία του δήμου ή της περιφέρειας που έχει αρμοδιότητα για τη φροντίδα του χώρου. Ο αρμόδιος μπορεί να σας προμηθεύσει με είδη καθαρισμού και να φροντίσει το ζήτημα της συλλογής των σκουπιδιών μετά τον καθαρισμό.
- Αναζητήστε τη συνεργασία τοπικών μη κυβερνητικών οργανώσεων που έχουν εμπειρία στην οργάνωση καθαρισμών.
- Ελάτε σε επαφή με τοπικό ραδιοφωνικό σταθμό, τηλεοπτικό κανάλι ή ειδησεογραφικό blog για να διαφημίσετε την εκδήλωσή σας και να αυξήσετε τη συμμετοχή.
- Ζητήστε από τον καθηγητή των εικαστικών να σας βοηθήσει να διοργανώσετε στο σχολείο μια έκθεση γλυπτικής και αντικειμένων με θέμα τα θαλάσσια απορρίμματα.

Πορεία ΑΣΚΗΣΗ Α

Οι μαθητές συζητούν τις εντυπώσεις τους από τα οπτικά ερεθίσματα που παρατίθενται. Αναλύουν τους παράγοντες που πιστεύουν ότι καθιστούν μια εικόνα ικανή να μεταφέρει με επιτυχία το μήνυμα μιας εκστρατείας ευαισθητοποίησης. Τους παράγοντες αυτούς προσπαθούν να τους ενσωματώσουν κατά το δυνατόν και στη δική τους εκστρατεία.

ΑΣΚΗΣΗ Β

Εάν οι μαθητές διαπιστώσουν χαμηλά επίπεδα ευαισθητοποίησης στους συμμαθητές τους, στα μέλη της οικογένειάς τους ή στην κοινότητα, μπορεί να αποφασίσουν να οργανώσουν μια εκστρατεία για τη μείωση των απορριμμάτων στις θάλασσες. Οι παρακάτω ερωτήσεις μπορεί να τους βοηθήσουν στον σχεδιασμό:

- **Ποιος είναι ο στόχος μας;** Θέλουμε να παρουσιάσουμε τα ευρήματά μας, να προτείνουμε ιδέες για δράση ή να διαμαρτυρηθούμε για κάτι;
- **Σε ποιους απευθυνόμαστε;** Στους συμμαθητές μας, σε άλλα σχολεία, στη γειτονιά μας ή στην ευρύτερη κοινότητα; Γιατί θα τους κινήσει το ενδιαφέρον το μήνυμά της εκστρατείας μας; Έχει σχέση με αυτούς;
- **Πώς προσεγγίζουμε το κοινό μας;** Τα εργαλεία επικοινωνίας που θα χρησιμοποιήσουμε εξαρτώνται από την ομάδα-στόχο. Για τους συμμαθητές μας, ένας πίνακας ανακοινώσεων, μια θεατρική παράσταση ή παρουσίαση στο σχολείο μπορεί να είναι αποτελεσματικά. Αν η εκστρατεία στοχεύει στην ευρύτερη κοινωνία, καλό θα είναι να εμπλακούν ο δήμος, οι περιβαλλοντικές οργανώσεις και σύλλογοι, τα μέσα ενημέρωσης, κλπ. Η εκστρατεία μέσω των ηλεκτρονικών μέσων κοινωνικής δικτύωσης είναι μια ακόμη δημοφιλής επιλογή.
- **Πώς θα καταμερίσουμε την εργασία;** Η διοργάνωση μιας εκστρατείας ευαισθητοποίησης είναι αρκετά απαιτητική και απαιτεί καλό καταμερισμό εργασιών. Ανάλογα με την κλίση και τα ταλέντα τους οι διαφορετικές μαθητικές ομάδες μπορούν να αναλάβουν τους εξής τομείς:
 - **Δημόσιες σχέσεις:** Η ομάδα έρχεται σε επαφή με εκπροσώπους των μέσων ενημέρωσης, τις αρχές, κλπ. Κάποια μέσα παραχωρούν δωρεάν διαφημιστικό χώρο και χρόνο για περιβαλλοντικές μη κερδοσκοπικές εκστρατείες.
 - **Τεκμηρίωση:** Αυτή η ομάδα συγκεντρώνει στοιχεία όπως επιστημονικά ευρήματα, οπτικό υλικό, ισχύουσα νομοθεσία, κλπ. Αυτά μπορούν να χρησιμεύσουν για να συνταχθεί ένα άρθρο για τον Τύπο, ένα φυλλάδιο ή άλλο ενημερωτικό υλικό για την εκστρατεία. Η ομάδα μπορεί επίσης να προτείνει ιδέες για το κεντρικό μήνυμα (σλόγκαν) της εκστρατείας. Σ' αυτό θα συμβάλει βέβαια όλη η τάξη.
 - **Σχεδιασμός:** Αυτή η ομάδα σχεδιάζει τα οπτικά μηνύματα της εκστρατείας – αφίσες, μπροσούρες, σκίτσα, πολυμεσικές εφαρμογές, λογότυπα, κλπ. Φροντίζει αυτά να είναι ελκυστικά και να συνδέονται με το κεντρικό σλόγκαν της εκστρατείας. Κατά το δυνατόν χρησιμοποιεί επαναχρησιμοποιημένα και ανακυκλώσιμα υλικά.
 - **Οικονομική διαχείριση:** Αυτή η ομάδα διαχειρίζεται τα οικονομικά της εκστρατείας συμπεριλαμβανομένου του κόστους εκτυπώσεων, διανομής, κλπ. Επίσης ψάχνουν για πιθανούς χορηγούς στρεφόμενοι στον δήμο και στις τοπικές επιχειρήσεις.
- **Πώς θα αυξήσουμε τη δημοσιότητα;** Συνήθως, οι εκστρατείες ξεκινούν ή τελειώνουν με κάποια δημόσια εκδήλωση, έκθεση, φεστιβάλ κλπ. Προκειμένου να αυξηθεί η δημοσιότητα της εκδήλωσης, μπορείτε να καλέσετε ένα διάσημο πρόσωπο.

85 ΜΑΘΕ ΝΙΩΣΕ ΔΡΑΣΕ!
Μαζί για θάλασσες χωρίς σκουπίδια

ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΥΜΕ ΜΙΑ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ

Σ' αυτή τη δραστηριότητα, οι μαθητές αναλύουν τα οπτικά μηνύματα από διάφορες περιβαλλοντικές εκστρατείες και διερευνούν πώς τα οπτικά μέσα και οι διαφημίσεις επηρεάζουν τις αντιλήψεις και τις αποφάσεις μας. Επιπρόσθετα, σχεδιάζουν και οργανώνουν στον δήμο τους, στο σχολείο ή στην τοπική παραλία, κλπ. τη δική τους εκδήλωση ή εκστρατεία ευαισθητοποίησης.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Επιστήμες περιβάλλοντος, Γλώσσα, Καλλιτεχνικά

ΗΛΙΚΙΑ ΜΑΘΗΤΩΝ

10-15 ετών

ΔΙΑΡΚΕΙΑ

1 μήνας

ΣΤΟΧΟΙ

- Να μπορούν οι μαθητές να αναλύουν τα στοιχεία-κλειδιά των οπτικών μηνυμάτων.
- Να παρακινούν άλλους να υιοθετήσουν συμπεριφορά φιλική προς το περιβάλλον.
 - Να μπορούν να επικοινωνούν το πρόβλημα των θαλάσσιων απορριμμάτων και των τρόπων αντιμετώπισής του με αποτελεσματικό τρόπο.
- Να είναι ικανοί να σχεδιάσουν, να οργανώσουν και να πραγματοποιήσουν μία εκστρατεία ευαισθητοποίησης ή κάποια εκδήλωση στο σχολείο, στην παραλία ή στην τοπική κοινότητα.
 - Να αναπτύξουν και να καλλιεργήσουν τη δημιουργικότητά τους.

ΜΕΡΟΣ

ΣΕ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΛΥΣΕΩΝ

Εκατοντάδες οπτικά μηνύματα μας κατακλύζουν καθημερινά προκειμένου να μας ενημερώσουν και να μας πείσουν να καταναλώσουμε ή να δράσουμε με κάποιον τρόπο. Πώς μας επηρεάζουν αυτές οι εικόνες; Πετυχαίνουν να αλλάξουν τη συμπεριφορά μας; Σ' αυτή τη δραστηριότητα,

αναλύοντας τα οπτικά ερεθίσματα περιβαλλοντικών εκστρατειών, διερευνούμε πώς η συμπεριφορά μας επηρεάζεται συνειδητά ή ασυνείδητα από τις διαφημίσεις. Συζητήστε τι είναι αυτό που κάνει τα παρακάτω οπτικά μηνύματα ελκυστικά.

«Τα πιο επικίνδυνα είδη στη Μεσόγειο» Εκστρατεία της υπηρεσίας ύδρευσης της Καταλονίας

Η μπαταρία
Προέλευση: δρόμοι της πόλης, ρέματα και βάρκες.
Συμπεριφορά: Απελευθερώνει υγρά ιδιαίτερα τοξικά.
Μέσος όρος ζωής: χιλιάδες χρόνια.

Το πλαστικό δοχείο / φιάλη
Προέλευση: δρόμοι, παραλίες και ρέματα.
Συμπεριφορά: μπορεί να φαγωθεί από ζώα.
Μέσος όρος ζωής: 400-600 χρόνια.

Χαρτο-συσκευασίες (tetra-pack)
Προέλευση: παραλίες και δρόμοι της πόλης.
Συμπεριφορά: μπορεί να φαγωθεί από ζώα.
Μέσος όρος ζωής: 25-50 χρόνια.

Η χάρτινη σακούλα
Προέλευση: Παραλίες και βάρκες.
Συμπεριφορά: προκαλεί προβλήματα στην πέψη θαλάσσιων οργανισμών.
Μέσος όρος ζωής: 4 εβδομάδες.

Κουσέρβες (από κασσίτερο)
Προέλευση: δρόμοι και παραλίες.
Συμπεριφορά: προκαλεί κοψίματα και τραυματισμούς σε ζώα και κολιμβητές.
Μέσος όρος ζωής: 200-500 χρόνια.

Το πλαστικό μπουκάλι
Προέλευση: δρόμοι, παραλίες και βάρκες.
Συμπεριφορά: Προκαλεί βλάβες στη θαλάσσια πανίδα και κλωρίδα.
Μέσος όρος ζωής: 300-500 χρόνια.

Το φίλτρο (γόνα) του τσιγάρου
Προέλευση: τουαλέτες, παραλίες, ρέματα και οι δρόμοι της πόλης.
Συμπεριφορά: παρεμποδίζει την πέψη οργανισμών ζώων.
Μέσος όρος ζωής: 10 χρόνια.

Ο πλαστικός δακτύλιος (π.χ. εξόδων αναψυκτικών κ.ά.)
Προέλευση: παραλίες και δρόμοι της πόλης.
Συμπεριφορά: παγώνει θαλάσσιους οργανισμούς προκαλώντας σοβαρούς τραυματισμούς ή θάνατο.
Μέσος όρος ζωής: 450 χρόνια.

Μεταλλικό καπάκι μπουκαλιού
Προέλευση: δρόμοι της πόλης, παραλίες και βάρκες.
Συμπεριφορά: προκαλεί πεπτικά προβλήματα στη θαλάσσια πανίδα.
Μέσος όρος ζωής: 300 χρόνια.

Ντιζέλ και λάδια κινητήρα
Προέλευση: βάρκες.
Συμπεριφορά: τοξικό για το θαλάσσιο βίωμα, όπου φτάνει.
Μέσος όρος ζωής: εξαρτάται από την ποσότητα.

Η πλαστική σακούλα
Προέλευση: δρόμοι, παραλίες και σκάφη.
Συμπεριφορά: επειδή μοιάζει με μέδουσα, τρώγεται από πολλά ζώα.
Μέσος όρος ζωής: 35-60 χρόνια.

Κομμάτια από πλαστικό
Προέλευση: εργοστάσια και δρόμοι της πόλης.
Συμπεριφορά: μπορούν να καταναλωθούν από διάφορα ζώα.
Μέσος όρος ζωής: εκατοντάδες χρόνια.

Η μεμβράνη περιτυλιγματος τροφίμων
Προέλευση: παραλίες δρόμοι της πόλης.
Συμπεριφορά: προκαλεί σοβαρές βλάβες στη θαλάσσια κλωρίδα και πανίδα.
Μέσος όρος ζωής: 20-30 χρόνια.

Το αλουμινόχαρτο
Προέλευση: παραλίες, δρόμοι και ρέματα.
Συμπεριφορά: μπορεί να παγώσει οργανισμούς.
Μέσος όρος ζωής: 5 χρόνια.

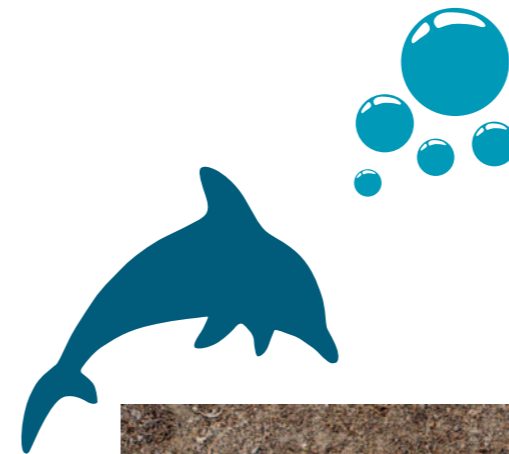
Η σερβιέτα
Προέλευση: παραλίες, τουαλέτες και βάρκες.
Συμπεριφορά: εμποδίζει την πέψη του ζώου που θα την καταπιεί.
Μέσος όρος ζωής: 25 χρόνια.

Συσκευασίες αλουμινίου (π.χ. τροφίμων)
Προέλευση: παραλίες και βάρκες.
Συμπεριφορά: προκαλεί βλάβες στους οργανισμούς του βυθού, λόγω τριβής.
Μέσος όρος ζωής: 10 χρόνια.

Σε όλο τον κόσμο, 8 εκατομμύρια τόνοι αποβλήτων εισέρχονται στη θάλασσα κάθε μέρα, ως αποτέλεσμα ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Αυτά τα μη ανακυκλώσιμα απορρίμματα πετάγονται στις τουαλέτες, στους δρόμους, στα ρέματα, στις παραλίες και στη θάλασσα, καταστρέφοντας τελικά τη θαλάσσια ζωή. Μπορούμε να τα σταματήσουμε.

Η ανεξέλεγκτη απόρριψη αποβλήτων είναι απειλή για τις θάλασσες.

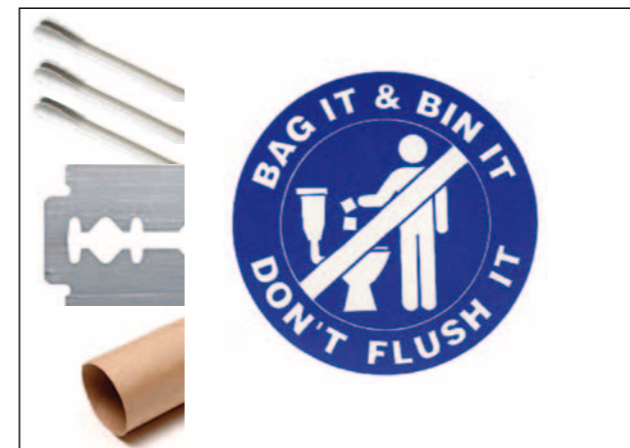
Agència Catalana de l'Aigua
Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient i Habitatge

«Αν δεν το μαζέψεις, θα το μαζέψουν αυτά»
© Jared Osmond Εκστρατεία του Endangered Wildlife Trust

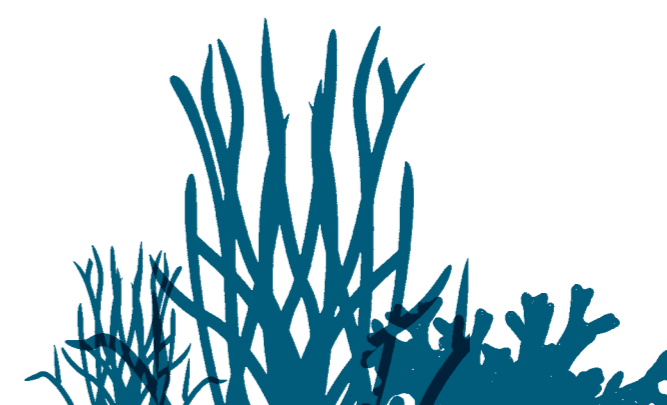
Σταματήστε την εισβολή! 2013
Εκστρατεία του Ευρωπαϊκού Ιδρύματος Surfrider

«Στη σακούλα και στον κάδο, όχι στη λεκάνη»
Εκστρατεία που προτρέπει τους Βρετανούς να μην πετούν αντικείμενα στη λεκάνη

«Είναι κι αυτό σκουπίδι»
Εκστρατεία ενάντια στα αποσιγάρα από την οργάνωση Keep America Beautiful

Αξιολόγηση σε 1 λεπτό

Τι βρήκα πιο ενδιαφέρον στη δραστηριότητα:

Τι βρήκα λιγότερο ενδιαφέρον στη δραστηριότητα:

Τι με δυσκόλεψε στη δραστηριότητα:

...Και μια αναπάντεχη διαπίστωση ή σκέψη μου:

